

На маргінэсе польска-летувіскага дыялёгу

Апошнімі часамі на бачынах ведамага польскага месчніка «Культура» ў рамах г. зв. «Польска-летувіскага дыялёгу» друкуюцца пагляды пасабоных аўтараў на польска-летувіскія дачыненія. Дыскусію распачаў на прапанову «Культуры» др. Гірніос, высьняючы як абсанюваочы летувіскія гледзішча. У студэнскім чумары часапісу чытаеся, што ўжо пагляды Паліакаў. У даслоешніх выказваньнях можна выразна адрозніць два асноўныя пункты. Паперша — аўтары згодныя, што такі дыялёт звязаўшы патрэбным у інтарсах абодвух народаў, падругое — збліжэнне якіх народіў.

Калі-ж мы пакінем з боку ўсялякія «аргументы», базаваныя на сэнтыментах, ды падыходом да речовага, аўтэктыйнага разгляду польскіх прэтэнзій на беларускія землі, дык мы пабачым, што гэтыя прэтэнзіі ня могуць быць настолькі аргументаваны, каб аўтэктыйны чалавек прызнаць іхную спульнную мову.

Паліакі вельмі часта паклікаюцца на польскасць насељніцтва гэтых земляў.

Тут яны, між іншым, карыстаюцца тэндэнцыйнымі статыстычнымі дадзенымі з перадаванага часу. А галоўнае — яны ня ўлічваюць, што на працягу вайны і ў пасляваенні часы тут адбыліся паважныя дэмографічныя змены.

Даваенага наезнага польскага элемэнту (асаднікі, урадоўцы і г. д.) ўжо там даўно няма. Мясцовы польскі элемэнт, ці толькі спланираваны (абшарнікі) таксама зник. І нароце вымена насељніцтва між БССР і Польшчай пасля вайны, прывяла да таго, што сяньня ўжо амаль абсалютна ніякіх польскіх сяньнішніх на беларускіх землях. Цяпер, дапускім, што пасля эвакуальнага вызваленія польская колькасць Паліакаў ці спланираваныя Беларусу верненца скончыла з Захаду. Але-ж якія яны практыкі будуть складаць у вагульнай масе насељніцтва? Дык ці-ж этнічны мамонт прымаўляе ў карысць Паліакаў?

Паклікаюцца Паліакі і на гістарычную мінуласць і традыціі. Але тут атрымоўваецца абсурд. Любінскую вуню яны разглядаюць як братэрскую сувязь дзівёх дзяржаў: значыць — не як акупація дзяржаў дзяржаў. А калі гэта была дабравольная сувязь і яна бегам гістарычных падзеяў пера стала існаваць, дык якія прэтэнзіі можна мець на землі свайго партнера? Зананічым, што этнографічна мяжа да часу вуню праходзіла больш на захад, чымся сяньнішня дзяржаўная мяжа між Польшчай і БССР. Калі-ж паклікацца на тое, што ў 17-ым і 18-ым стагодзіздзі краі гэты быў пад моцным польскім упывам, а ў часе 20-гадовага прерыяду незалежнасці перадавенай Польшчы быў пад ейнай уладай, дык які-ж аргументы прывядуць Паліакі на аргументаваныя свайго права на захаднія г. зв. «зeme одыськане», якія ня 20-ць гадоў былі пад німецкай уладай, а на працягу шматлікіх стагодзідзяў?

Пабачыць цяпер, ці запраўшы ўжо гэтыя «крысы» Паліакам аж так неабходны, каб справу захаплення іх ставіць вышыні сілнага сужыцьця із сваімі суседзямі. А тое, што, пакуль яны будуть іх дамагацца, супольнае мовы яны ня знайдуць із сваімі гістарычнымі партнірамі, у гэтым няма ніякіх сумлеваў.

Вось-ж Польшча не звязаўшыца краінай перанаселенай і ѹмкнуша щукать нейкага дадатковага «лебенштруму», яна зусім не патрабуе. У эканоміку Польшчы гэты землі таксама ня могуць унесці такога элемэнту, без якога яна не могла бы існаваць. Добра паставленая сельская гаспадарка Польшчы абсалютна не патрабуе «кросовых» прастору. А «зывёнзу», ясна, Польшча бяз «кросаў» — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеялі. Але ці разумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і прапаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрзону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нащую думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеялі. Але ці разумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

Вось-ж Польшча не звязаўшыца краінай перанаселенай і ѹмкнуша щукать нейкага дадатковага «лебенштруму», яна зусім не патрабуе. У эканоміку Польшчы гэты землі таксама ня могуць унесці такога элемэнту, без якога яна не могла бы існаваць. Добра паставленая сельская гаспадарка Польшчы абсалютна не патрабуе «кросовых» прастору. А «зывёнзу», ясна, Польшча бяз «кросаў» — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нащую думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нащую думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нащую думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нашу думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нашу думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нашу думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумеюць Паліакі, якія пачуцьці могуць агортаўца Беларуса, калі ён чуе, як ізноў рыхтующа акупаваць ягоную краіну?

На нашу думку дачыненіні Паліакаў з Беларусамі даліся-б разглядацца ў куды больш прыяцельскай і даверлівай атмасфэры, калі-б гэту атмасферу не затручуваць дзейнасць і пропаганды г. зв. «Зывёнзу Зем пулноцно-всходніх», ці таіх акцыяў, як маністэрскае «сълабаванье». Для сяброў гэтага залінію Кэрсону? Пашучы «жыцьцёвые прасторы»? Эканамічна неабходнасць? Палітычная патраба, ці як яны кажуць, «рацыя стану»? На нашу думку — толькі сэнтымент. Размалёўваючы рамантычнасць «кросаў» ды рамантызуючы навет тое, дзе яны і цею гэтае рамантычнасці, польская пропагандовая літаратура зрабіла з іх нейкі зачараўаны край, без якога Польшча існаваць ня можа. Там раздзіліся Міцкевіч і Пілсудзкі, там авантураўваліся героі Сенкевіча, там ціхія двары ў засені зялёні ліпай і клёнай, — разважае сяньнішня польскі эмігрант, — і як-же мы бяз гэтага абыдзімся, як-же звязаўшыца практыкі? Усё гэта людзкое, і такія пачуцьці кожнам хіба зразумею

Беспадстаўныя цьверджаны

(Працяг з перадпапярэдняга нумару)

Як чытачы сабе пёўна прыпамінаюць, перыялістай багацьцямі Беларусі...»

кнігі Райнхарта Маўраха «Падручнік савецкай канстытуцыі». У перадпапярэднім нумары мы прывіяў некалькі вытрымак, якія адносяцца да Беларусі. Некаторыя цьверджаны аўтара зусім беспадстаўныя, і ў ватульнім як нядайная гістарычна мінусаць нашага народу, гэтак і сучасны стан на Беларусі жорстка выкрулены.

Няма патрабы даводзіць, што найлепшымі майстрамі хвальшавання фактаў зьяўляюцца бальшавікі. Але навет і яны не могуць абмінусці відавочных фактаваў, і таму інтерпретуюць іх, усцяж мусіць займацца казустыкай, і да гэтага незадаўнёды ўдалай.

Што-ж цьверджіць Маўрах? Паводле яго, падчас першай савецкай вайны, Немцы ахоўвалі й пратэгавалі беларускіх вызвольных руху; малада: яны... навет афіцыйна прызналі БНР!

Наахаль, так на было. Ішчэ справа, што палітычны розум мусіў бы падыктаваць Немцам гэты крок, які паставіў беларускія масы поўнасцю на іхнім баку ў змаганні з агульным ворагам.

Пабачым, як апісвае гэты-ж перыяд Ц Гарбуну, адзін з савецкіх хвальсыфікатарав, у кнізе «Уз'еднанне беларускага народа ў адзінай савецкай соціялістычнай дзяржаве».

...Ліней бальшавікў проціставілася буржуазнай адасобленасці...» (б. 7).

«Савецкая ўлада на Беларусі ўстанавілася ў выніку жорсткай баражы бяз мясцовай нацыянальнай буржуазіі і насядаўшымі з заходу чужаземнымі захопнікамі» (падкрэсленне наша — У. С.).

«Беларуская буржуазія разам зь іншакраіннымі імперыялістамі ўсімі сіламі дабівалася аддзялення Беларусі ад Савецкай Рэспублікі» (б. 9).

Каго ў першую чаргу разумее Гарбунуў пад іншакраіннымі імперыялістамі? Ня Немцаў:

«Англо-амерыканскія імперыялісты распрацавалі рабоўніцкі, аграсыўная пляны і ў вадосінах да Савецкай Беларусі... Заакіянскія драпежнікі зразумелі важнасць Беларусі... Ім удалася сканцэнтраўцаць у Беларусі контра-рэвалюцыйныя цэнтры буржуазна-нацыяналістычнай Беларускай рады, эсераў, меншавікоў і іншых прадажнікаў і зраднікаў народа...» (б. 9).

Некалькі бачыашаў далей, сам сабе пяречачы, аўтар кажа:

«Для прыкрыцця сваіх захопніцкіх мот, іншамецкія акупацыйныя ўлады стварылі шырму — так званую Беларускую раду...»

І далей:

«Беларуская нацыяналістыя зьяўлялася агентамі іншакраінных імперыялістычных дзяржаў, вялі сакрэтныя пераговоры зь імперыялістамі Францыі і Англіі ад ператварэння Беларусі ў калёнію англо-американскіх імперыялістў і звязала тэхнічнай дзяржавой...» (б. 9).

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе сіламі з агульным ворагам.

Іншакраінныя акупацыйныя ўлады звязалі ўсе с

Літаратурны Дадатак

Пётро Карпэнко-Крыныця

Пётро Карпэнко-Крыныця — украінскі паштэліст, нарадзіўшы ў 1917 годзе на Украіне. Скончыў Літаратурна-Лінгвістычны факультэт і гісторычны (завочна) Педагагічнага Інстытуту. Працаўшы на бацькаўшчыне ў літаратурных аддзелах розных газетаў. Быў настаўнікам і дырэктарам школы, а таксама быў рэдактаром некалькіх друкаваных ворганаў. Прыйшоў

ВЕРШЫ

МАЛІТВА

Калі-б прынесці за людзей малітву
Прышлося мне да Господа ў націяжыш час,
Я-б не прасіў для іх харобрасці у бітвах
І навет сіл, і здольнасці — усё ёсьць у нас.

Перад іконаю сагнуўшыся, як трэба,
Забыўшы важных і ня важных безыліч спраў,
Я-б напрасіў Яго, Тварца зямлі і неба,
Каб разуму, усім нам разуму паслаў.

СЦЫВЕРДЖАННЕ

Леаніду Палтаве

Тут воўкам вый — цябе не зразумеюць,
Дзе жаль зусім да іншага патух.
Табе як хлеб, як сковану надзею,
Падаць зь іх кожны згодзіцца ланцуг.

У душаў съвет прыгляняць апусцелы,
Якая чорствасць, скorchанасць жыцця!
І гнеў ды боль у вымучаным целе
Нясі — прысуд сапраўднага быцця.

І ведай: навакол цябе аблюды,
Што ты як-бы ў заціску абручоў,
Што зноў Хрыста распялі-б людзі,
Калі-б Хрыстос назад прыйшоў.

БАГАЦЬЦЕ

Я начамі ў пакой сваім
Нязвычайніх прыймаю гасцей.
І пітво, мной паднесена ім,
Адбівеца ў бліску вачей.

Банкетуюць цары й каралі,
Люд адважны заморскіх краёў,
Пілігрімы радзімай зямлі
У настроі нахмураных броў.

Прыгажайша з прыгожых дзяўчат
Падмацніе хімэрны наш хор...
Я-ж для ўсіх — і таварыш, і брат,
І для ўсіх я — судзьдзяй прауктор.

А калі надакучыць віно
І заскача ўжо ўсё у вачах,
Тады чую — бранчыць за вакном
Зацвікованы зорамі шлях.

Я ўрастою, як корань у грунт,
У затоплены цемраю скоў,
Спакой адчуваючы й бунт
Дзесь на дне адшумеўшых вякоў.

Пётро Карпэнко-Крыныця

Каб спыніцца у Кіяве зноў,
На Тарасаву гору ўзысьці
І дапіць рамантычну любоў,
Што на вёсцы змагла расыцьці.

Потым выйсці у стэп да ракі,
Асядлаць варонога каня...
Я бязъмерна багаты, такі,
Што мне навет сам Крэз не радня.

А як цемень адыйдзе... Дарма
Сэрца радасцю ўцеш...
Ды зы мною нікога й нічога няма,
Чужы стол, а на ім гэты верш.

— Вы праўдзівы ці не? — нечакана запытала настаўніка Ядвіса.

— Чаму вы так пытаецеся? — зьдзівіўся крыху Лабановіч, пазіраючы ёй у очы.

— Проста, мне цікава ведаць.

— Як-бы я вам адказаў, ўсё роўна вы не паверъшце.

— А чаму вы думаецце, што я вам не паверу?

— Каб вы мне паверылі, то, я думаю, вы ія пыталися-б у мене аб праўдзівасці.

— Але вы на ведаеце, ці веру я вам, ці не; яя вадаеце, ці лічы вас праўдзівым. Мне проста хочацца ад вас пачуць, як вы думаеце пра сібе.

— Значыць, вы самі пра мяне ўжо думалі? — усыміхнуўшыся, запытуя настаўнік.

Ядвіса крыху заміталася, і ледзь прыметны румянец выступіў на яе шчоках.

— Калі вы спатыкаце чалавека, дык ня можаце аб ім не падумашаць, — сур’ёзна прамовіла яна.

Лабановіч на хвіліну задумалася.

— Прызначна, я ніколі на цікавіўся гэтым пытаньнем.

Тут, на Палессі, дзе людзей сустракаеш мала, можа, і задумашся над кожным чалавекам, які ні пройдзе перад тваімі вачымі. Але ў горадзе, дзе не паспльяшчаў больш-менш стала заўважыць твар кожнага стречнага, я думаю, што гэта прости немагчыма. Можа, дзе ў мазгох гэты працэс і выяўляецца, але ў нашай сывядомасці ён дапраўды не адбівеца.

— Я ў гародзе на была, — адказала панна Ядвіса, крыху нахмурыўшыся.

— Ах, Ядвіска! Што-ж гэта мы: і не падзякавалі пану настаўніку за книгі.

— Выбачайце, я і забылася. Вельмі дзякую вам, — прамовіла Ядвіса.

— А вы прачыталі іх?

— Даўно прачыталі, — адказаў дзяўчата.

— Я яшчэ прынясус, калі книгі вам спадабаліся.

Служанка прынесла самавар. Селі піць чай.

— Ну, а як-же спадабаліся вам книгі? — пытаў Лабановіч панесці за чаем.

— Вельмі цікавыя книгі! — сказала Габрынька: — Мы іх чыталі цэлымі вечарамі.

— Ці гэта ўсё была праўда, што там напісаны? — спытала Ядвіса.

— Кажнае, саме праўдзівае апавяданье, разумееца, яя ёсьць фатографія, але ў яго аснове ляжыць праўда. І кожная звычайная звяза жыцця, калі ахінць яе ў прыгожую фор-

СВЯТАСТЬ

Асьвечана сонца праменем,
Прыклаўшы руку да грудзей
Па вайстрым каменьні,
Я бачу
Насупраць ідзе.

Малися,
То маці пахіла...
Ня ведаю, скуль яна тут...
Я ўласну аддаў-бы ёй сілу
Ў замену

За болеч пакут.
Дарогаю-б лёг бяз выбоін,
Лягчай каб ішлося старой

З сваёю,
Як камень журбою

Па долі дарозе сваёй.

О, маці майго Прыдняпроўя,
Ты мне як расквечаны съліў!
Калі-б і ў магілу зыйшоў я,
Табе-б я застасцца хацей —
Хоць кіем — галінай вязавай,
Прасякнутай сілай ципла,
Каб ты
Мяне мела падпорай

І далей жыла...

І жыла.

Пераклаў з украінскай мовы Ул. Клішевіч

Я. Юхнавец

З цыклю: «Таемнасці»

СПРАВЕДЛЫЯ

ЧАЛАВЕК

Справедлыя,
чылі съдень віхаецца
каля могільнікаў!
Чылі палец жахам
трымцец змушае сэрцы,
адведайце:
як хворыя пасыцелю,
у руканінх дзей,
што праходзяць.

Справедлыя,
чылі імя ўзносіцца
на гастрыні й сталі й штыхоў,
і на падхопінах
ладоў разладжаных,
адведайце:
як уnochах шэпчанца
вада із гацяў зі цішынёй.

Справедлыя,
чылі кліч ужо адгукнуўся
і радасця, і злосця, і хлусця,
і без апчады лёг
у сковінах гадоў,
адведайце:
як манах, адрокшыся
таемную завуліну жыцця.

Справедлыя,
дзе я хадзіў па вуліцах
заглумлены прыгожасцяй вясны,
і шорахі адгадваў ейных кроку,
і на сукенцы цешыўся хвалістасцяй
[вартоў],
адведайце:

хай памяць перад съмерцій
малое места, дзе пальну
узгон.

Справедлыя:
Наш разум сціплы.
Узяль кікі торбу праз плячо,
ды мо ісьці за вами, разам?
Марудна дзесь пад «сонцам» стлець?...
Адведайце:
да скону на пярэмы
усялякія абхопы дзёнь.
Мы-ж у грудзёх зглушылі кркі —
казатаныя абяцаных лон.

Дахвалныя учынкі
занядбаны мной.
Праслаўленых падзея,
крыўей аблітых,
я

не памятаю.
Адно я ведаю:
любіць любовія цяжкай
нат у вомір
прокмеці смяротнай,
принесенай да грудзей маіх
шукачом зямнога раю.

Я ведаю, навошта я жыву,
п'ю валогу зы студня і крніцау.
І чаму цалую вусны закаханы,
і чаму калісці бегаў
без нагавіц.
Я быў тады дзіця-дзіцей,
і маладосьць і старасць
не разумеў яшчэ.
І чаму скародзяць
смыкамі нівы,
і чаму гора
песняў
не пле.

І падрос:
дахвалныя учынкі
занядбаны.
Праслаўленых падзея
я
не памятаю.
Але я ведаю,
шапнучы сваёй аздобнай:
— Там, у лагоў
циябе я пачакаю.

... а там, пакуль
ты прыдзеш на спатканье,
у радасцях майго каҳанья,
пра славу я ўсё-такі падбаю.
Напэуна я
па ёй
злічыць схачу
часыны майго раю.

му і асьвятліць больш-менш яскрава тым ці іншым съветапол-
глядам і пры гэтым яшчэ вызначыць тъя, часта няпрыкмет-
ныя пружыны выяўлення нашай душы, што звычайна на-
ўлоўляюцца нашым вокам, — можа быць тэмам для вельмі
цікавага апавядання. Хоць-бы ўзяць для прыкладу вас.
Можна-б было, — каб знайшоўся такі, разумееца, мастак, —
цікава напісаць, як у лукімі Палесці гадаваліся і падзілі здзів-
красуні-слястры. Гэтыя дзяўчаткі хочуць вырваница на шырокі
прастор жыцця, бо іх забівае і губіць гнілое паветра палес-
кіх балот і гразы розных падонкаў культуры. Вось вам асно-
ва апавядання, драмы і чама хочаце. А ўжо спраў самога
пісьменніка дадаць тъя ці іншыя завязкі, узяць той ці дру-
гі тон, гледзячы па яго здольнасці... Для таго тут расчы-
няюцца шырокія магчымасці.

— Хоць-бы ўжо вы не съяліліся з нас, пане Лабановіч,
— засмучана адказала панна Ядвіса.

Лабановіч звярнуў увагу, што ён закрануў нейкія балю-
чыя струны ў Ядвісе.

— А вы ўзялі-б ды напісалі-б аповесць аб двух сёстрах,
— сказала хітра Габрынька: — Напісалі-б, што ў іх быў стары
сабака Негрусь, у якога заўсёды цяклі з роту сылін...

Габрынька не магла гаварыць далей з-за съмеху. Гэты съмех
перайшоў і на Ядвісу, і Лабановіча, бо Негрусь лічыў сваёй
патрэбай заўсёды пабраханы на яго, і наогул быў съмешана
піснаю.

— А я вам чагоць не сказала, — гаварыла Ядвіса на раз-
вітаніні настаўніку.

— Ну, скажыце!

— Не, скажу другім разам.

XVIII

Гэты вечар прайшоў вельмі хутка.

У туло хвіліну, калі Лабановіч вярнуўся ад пана падлой-
чага, гадзіннікі якраз зъбіраўся выбіваць час. Пашумеўшы
і паскрыпцеўши, колькі яму было трэба, ён прабіў робуна поў-
ніч. Настаўнік запаліў лямпу, узяў книгу: ён меў звычай чы-
таць перад тым, як заснуць. Але з кожнага радка на яго па-
зірала панна Ядвіса, і чытая ён зусім мозгінчына, нічога не раз-
умеючы з таго, што чытае. Ён простила пераводзіў вочы з
радка на радок, ад слова на слова

Зытрок Бядуля

Малітва малога Габрусіка

Ад Редакцыі: Ніжкай зымішчаем прыгожае апавяданьне Зымітрака Бядуля «Малітва малога Габрусіка», напісаное альбо першай съветгай вайной — у «Нашаніўскім пірэйядзе», якою сяняня ў БССР на перадрукуюваеніе ў пасмертных выданьнях твораў пісьменніка, як супіречнае камуністычнай лініі.

*

— А ведаеш што, сынку? скажаў Ігнат свайму маленъкаму Габрусіку, — рыхтуйся абузай новыя лапці, бо паездем на імшы! Ніхай сілонія Настула ганяле ў поле, — патрапіць ужо; а мы з табою, каток, у царкву паездем.

Эта было ў нядзелю раніцай. Бацька Габрусіка жылы далёка ад мястачка, ладыны кавалак ад вёскі, на адзіноце, над рочкою, якім лічына лесу. Ігнат служыў паласіошчыкам у блізкага пана і цалюсенькі дні швондаўся па лесе із стрэльбай на плячох. Маці хадзіла ў двор на паддённую работу; сястрыцы Настуля аставалася наядычы мальчыкаму Габрусіку, а Габрусік з торбачкай на плячох пасыўну на балоне ды па асоцы бурую кароўку, цалушку, парасе і пяточку.

Надта ўсьцешыўся Габрусік: ніколі ён яничко ня быў нідзе. Пад'еши аладаку, насёбараўшыся защиці, надзеў ён новую кашуплю, бацькаўскую суконную камізельку, новыя лапці зь белымі анурамі і паехаў з бацькам на худой кабылцы ў мястачка.

Новы і здзіўным здалося яму па дарозе ўсё: і вялікая вёска, дзе дзяцюкі ігралі на гармоніку, дурючы з дзяўчатамі і шырокімі вуліцамі мястачка з вялікімі хатамі, і народ, каторы кішэў на рынку. Але ён маўчай, вытрымчыўшы вочы, быццам дзікі зъяўляк.

— Пастой! — кажа яму бацька, прукаючы бацьку, — пайду куплю абаранку!... И, вышыўшы з-за пазухі капушку з махоркай, дастаў адтуль некалькі мездзюкі і купці ў жыдоўкі абаранку для Габрусіка: але той і на думя ў іх есць.

Вось і царква... Яны ўжо стаяць у сарадзіне, і дзіўна блішчаць Габрусіевы вочы. Бацьчик ён: пог у рызе, шыгай золатам, стаіць на амбоне і пле... Шмат агоньчыкаў сівецці, як зоркі ў небе, а людзі бяз шапак стаіць і шыпчуцца, быццам веcer у бары... Зывінцы званы над вялікай брамай, як-бы грымоты ў час страшеннай навальніцы на лузе.

Маўчыц Габрусік, — мальчика ня можа ён: ніхто яго ня вчӯчыў; але ёго мальдымі сэрцы ўжо даўно Бог жыве... Даўно душа Габрусіка мальчика яму бяз слоў...

Помніц ён, як канаў стары дзядуля, Антон, з шырока расплюснутымі вачыма; угледзеўся ён, як хавалі на могілках старога, і пазнаў, што ёсьць Бог на съвце.

Помніц ён, як радзіўся на съвет яго маленъкі брацейка, Міхаська, і быццам зірніу на Бога...

Бывала, раніцай, калі яшчэ ўсход чырвоным морам калыхаўся над сонним каніні можна знайсці куток ці стolік, у іхнім памеш-

лесам, птушкі пляялі над речкай, а вецер шаптаўся ў кустах і калыхаў залатыя хвалі на панскім жыцце, — тады нешта яго быццам рукамі хапала, і ён пускаўся бегчы, падбрываючы, або клаў у губу пальцы і так моцна сівістаў, ажно сам пасыль пужаўшы зычных водкілікі шырокай і прасторнай ваколіцы.

О, ён, пазнаў, што Бог над зямлём пануе. Душой прачучу...

Мольціца людзі і старыя, і маладыя, і дзяды, і бацаты — усе з паднітнімі да неба вачымі. Моліцца і бацька яго, а Габрусік глядзіц і на че, як абаранкі высыпаючы ў яго з рук, глядзіц ува бакі і маўчыцы.

— Та-а-та, на вы-ы-трываю!...

Бацька я чуе.

— Та-а-та, на вы-ы-трываю!...

Ігнат штоўхае яго ў бок, каб ён маўчай, і мольціца ізноў.

Людзі апускаючы на калені, хінуцца ўсе ў вадzin бок, як кветкі да сонца...

— Та-а-тачка! сіві-сну!

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Гуд ізде ў царкве. Габрусік на ўсіх і на ўсё пазірае вялікімі сінімі вачымі, а белая, як лён, галоўка яго на кратаеца, якія ўсе ўзімок.

— Та-а-тачка! сіві-сну!

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Украйдакам, каб бацька ня ўбачыў, узядні Габрусік на два пальцы кожнае руку ў губу, і ... зычны, закацты сівіст раздаўся пад высокім скляпінем царквы...

Перапужаліся людзі, поп перастаў маўчыцца.

— Што гэта? Хто гэта?

Але Габрусік ужо даўно сарваў лапцікі з ног і барджэйкі кінуўся на ўсіх кімоў...

А хрысьціяне і не дагадаліся, што гэта была першая шычрая малітва малога Габрусіка ў царкве.

Ігнат ўсё пазірае на яго, як на думя ў іх есць.

— Пастой! — кажа яму бацька, прукаючы абаранку, — пайду куплю абаранку!... И, вышыўшы з-за пазухі капушку з махоркай, дастаў адтуль некалькі мездзюкі і купці ў жыдоўкі абаранку для Габрусіка: але той і на думя ў іх есць.

Вось і царква... Яны ўжо стаяць у сарадзіне, і дзіўна блішчаць Габрусіевы вочы. Бацьчик ён: пог у рызе, шыгай золатам, стаіць на амбоне і пле... Шмат агоньчыкаў сівецці, як зоркі ў небе, а людзі бяз шапак стаіць і шыпчуцца, быццам веcer у бары... Зывінцы званы над вялікай брамай, як-бы грымоты ў час страшеннай навальніцы на лузе.

Маўчыц Габрусік, — мальчика ня можа ён: ніхто яго ня вчӯчыў; але ёго мальдымі сэрцы ўжо даўно Бог жыве... Даўно душа Габрусіка мальчика яму бяз слоў...

Помніц ён, як радзіўся на съвет яго маленъкі брацейка, Міхаська, і быццам зірніу на Бога...

Бывала, раніцай, калі яшчэ ўсход чырвоным морам калыхаўся над сонним каніні можна знайсці куток ці стolік, у іхнім памеш-

лесам, птушкі пляялі над речкай, а вецер шаптаўся ў кустах і калыхаў залатыя хвалі на панскім жыцце, — тады нешта яго быццам рукамі хопала, і ён пускаўся бегчы, падбрываючы, або клаў у губу пальцы і так моцна сівістаў, ажно сам пасыль пужаўшы зычных водкілікі шырокай і прасторнай ваколіцы.

О, ён, пазнаў, што Бог над зямлём пануе. Душой прачучу...

Мольціца людзі і старыя, і маладыя, і дзяды, і бацаты — усе з паднітнімі да неба вачымі. Моліцца і бацька яго, а Габрусік глядзіц і на че, як абаранкі высыпаючы ў яго з рук, глядзіц ува бакі і маўчыцы.

— Та-а-та, на вы-ы-трываю!...

Бацька я чуе.

— Та-а-та, на вы-ы-трываю!...

Ігнат штоўхае яго ў бок, каб ён маўчай, і мольціца ізноў.

Людзі апускаючы на калені, хінуцца ўсе ў вадzin бок, як кветкі да сонца...

— Та-а-тачка! сіві-сну!

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Ігнат ізноў штоўхае яго ў бок і злосна кажа: «циха».

Да проблемы беларускіх школаў у перадваенай Польшчы

(Успамін)

Калі ў 1921 годзе быў падпісаны ў скіх школаў, заранізавала ў 1927 годзе ў Радашкавічах Настаўніцкія Курсы, на якія зъехалася калі 200 настаўнікі. Была гэта часткова моладзь, што кончыла сярэднюю асвету, а пераважна — старшыні настаўнікі, якія былі пазблулены польскім урадам працы. Вялікая колкасьць настаўнікі была з Горадзенскіх школ, дзе былі беларускія школы ў часе наемцае акупацый (1915—1918), калі быў выдадзены галоўнакандидучым наемецкім войскам фрэдмаршалам Гіндэнбургам загад аправе карыстца ў школах да самарадах і беларускага моваю.

У 1926—27 гадах Таварыства Беларускіх Школы ў Вільні з дапамогаю Беларускага Пасольскага Клубу, дзеялі ратунку беларускага школьніцтва, пачало акцыю складання дэкларацый.

Якую вялікую падтрымку гэтае справы выказала беларускія насыніцтва, съвятын' факт, што на працягу некалькіх месяцаў было складзена дзесяткі тэсачі дэкларацый. Іх прысыпалі ў галоўную управу Т-ва Беларускіх Школы ў Вільню, а адтуль ужо гэты дэклараціі накіроўваліся да Акруговага Інстытуту. Аднак на інстытут накладаў на іх рэзальцы, якія чамусыці ішлі далей — да рэфэрента... дзяржаўнае біспекі, які даручаў сваім ўрадаўцам «заніца» пытаннем беларускіх школаў...

У вызначаны дзень усе бацькі-беларусы, што злажылі дэклараціі, павінны былі зъявіцца ў воласць, дзе прысланы ўрадавец праводзіў розных донесці: чаму хочаць беларускай школы? чаму не пасылашь дзяцей на польскую?

Хто намовіў падпісаць? і. д., і. д. Некаторым бацькам давалі падпісваць, пад загрозам паліцыйскіх кары, гатовыя пратаколы, не знаёмчыя навет з іхнім зместам. Даводзілася падпісаць хвалышыўская заяўляйцаў і дадзенія, і на гэтым канчалася ўся справа.

Галоўная-ж управа Т-ва Беларускіх Школы, маючы надзею, што ўсё-ж можна будзе адкрыць хоць колькі белару-

Пласкаўці

„Спадчына“ годна рэпрэзэнтуе Беларусь

(Заканчэнне з 5-ай бачыны)

ма для гутаркі: «А як узапрауды загінуў Янкі Купала?», «А якай роўніца жак ды дасца маральнай падтрыманье ўзнагароды ўсім тым, хто бязь нікай ўзінагороды аддаў свой час і энергію, каб «Спадчына» сталася рэальнасцю? «А як яно гучыць парасейскі?» «А хто выдаў гэтую книгу?» «А дзе знаходзіцца Інстытут Навукі-Мастацтваў?» і. д.

Вось-ж траба, каб кожны беларускі эмігрант пастаўіцца наўбіць гэтую тэатральную прыгожую ды важную книгу. Гэта асабліва датычыцца да беларускіх студэнтаў ды інгалігенцій, якія шмат часам сустракаюцца з чужкінцамі. Правда, для некаторых студэнтаў книга можа быць за дарагая. Магчыма ў такім выпадку можна книгу набыць на раты. Думаю, што Выдавецтва «Бацькаўшчыны» на гэта згодзіца. Узноў-жа наўбіць зборніка «Спадчына» паддзер-жыцца выдавецкая праца газеты «Баць-

каўшчына» і выдавецтва далейшых кніз Беларускім «Расейцам». «А як іх прызнаныне ўсім тым, хто бязь нікай ўзінагороды аддаў свой час і энергію, каб «Спадчына» сталася рэальнасцю?»

Набыць зборніка пазней Янкі Купалы «Спадчына» ёсьць на толькі дэмантрацыйнай сваіх нацыянальных сведа-

масці, грамадзкае съпеласці ды салідарнасці, але таксама гэта ёсьць набыць

нікото нязгаслае крыніцы духовых багацьціў ды працягласць сувязу з Бацькаўшчынай. Гэта асабліва дасцца адчучуць, калі прыходзіцца жыць адварваным ад сваіх суродзічаў і калі большемні жыцьцё пачынае цячы «нармальнім» руслом.

Ёсьць адзін мамент нязвычайна сумны

у дачыненіі да Янкі Купалы, гэта —

што талент паэты ня мог развязаць поў-

насьцю. Свае лепшыя творы Янка Купа-

ла напісаў у часы прыблізна 1905—1920 гадоў, гэта значыць у веку ад 23-га да 38-га году жыцця. Бяручуць яшчэ пад увату ўмовы школьнага абучання Купалы, характеристычны бедны матарыяльны абстаноўкай, ды сямейнымі няшчасціямі, траба сказаць, што гэты адрадзенік жыцця Янкі Купалы быў першым з дзябільнасцю асветы, вывучэннем мастацтва тэхнікі ды кристалізаціі ягоных мастацкіх здольнасцяў і асабістага «Я». І Калі ў тыхіх умовах Янка Купала даў нам так высокую мастацкую спадчыну, ды што-ж бы малі-б мець на сініншні час, каб Янка Купала мот свабодна жыць і тварыць да канца свайго жыцця? Але гэты сумны факт дае нам таксама і маральну силу і веру, што беларускі народ мае геній, якія съвятацца аб ягоных здольнасцях і велічы.

Др. А. Вярбіцкі

Колюмбус, Огайё, ЗША

вы. Ён чуў, што нешта прыемнае ўліваецца ў душу і грэе яго сэрца. Але пры спатканыі з Ядвісяй ён ніколі ня выказаў таго, што гаварыў ёй безе яе. Ни то сарамяжлівасць яшчэ чым стага сэрца, ні то нейкай асьцярога стрымлівала сказаць ёй ўсё, што было на душы.

XIX

У хуткім часе пасля таго, як Лабановіч вярнуўся ад Трускавіча, да яго прыехаў Саханюк. Лабановіч быў моцна здзіўлены, угледзіўшы на парозе высокую, сухарлявую фігуру хатовікага настаўніка. Перш-на-перш нік не чакаў яго ў госьці, асабліва ў будны дзень.

— Здзяўстыйце! — прамовіў Саханюк, прычым губы ў вочы съмаяліся вясёлымі смехам. — Што, не чакаў мяне? — спытаў ён, павітаўшыся з калегам.

— Ніяк не чакаў, — зъдзіўлена адказаў Лабановіч, — ну, тым прыемнай пабачыцца вас тут. Заходзіце-ж, калі ласка, у кватэру, а я зараз канчо лекцыю і пушчу хлопцаў на абед... А можа, вам цікава пазнаёміцца з май школаю, то будзьце ласкавы.

Саханюк больш з далікатнасці прайшоўся між вучнёўскіх лавак, заглядаючы на грыфельныя дошкі і на сышткі вучняў, а потым прыпыніўся каля шафы з кнігамі і слухаў, як калега вёў работу і якія адказы давалі вучні.

Лабановіч стараўся не скасавацца перад Саханюком і паказаць сваю школу з найлепшага боку. Залытанаў так і сыштася адно за другім, а съледам запытаныямі выклікаліся вучні. Яны давалі досьць добрыя адказы.

— Можа, пакажемуңце маіх вучняў? — спытаў Лабановіч Саханюка.

Саханюк махнуў рукою, даючы гэтым знаць, што ён ня мае ніякіх запытанняў.

— Схавайце кнігі! — зъвярнуўся Лабановіч да вучняў.

Дзеці борзда пахавалі кнігі ў дошкі.

— Малітву!

Школа хорам праспявала малітву прад абедам. З шумам руноўліся дзеці на вуліцу і запоўнілі яе сваім звонкім гала-

самі.

— Ну, як вам падабаецца мая школа?

— А нічога, добра! Добра!... Вы, відаць, многа працуеце?

— Працаўцаў — то прыходзіцца. Толькі мне ўсё здаецца,

што ў май працы чагося не стае, і што я раблю ня так, як треба.

Нацыянальныя вызвольна-адраджэнскія ідэі ў савецкай беларускай літаратуре й мастацтве

(Працяг з 5-ай бачыны)

дзялінні, дык стане ясным для кожнага чана ўсіх бальшавіцкіх дэкларацый.

Такім чанам ленінская ідэя інтэрнацыяналізму працягвала быць вядучай у партыйнай палітыцы; нацыянальнае пытанне змусіла, праўда, бальшавікоў адступіць (былы на словах), аднак на падыходзе быўшы на прынесці ў ахвяру ідэі інтэрнацыяналізму, але выдумаць новы маніёр у бальшавіцкай тактыцы весьні 1924 года, калі народы да інтэрнацыяналізму праз народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу.

Інтэрнацыяналізм падобнае спалуччыне

культуру ад другой — мова, якая з гэдзінна заснавана на бальшавіцкіх характеристыстычных, якія ўзімку ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой¹⁰, праз нікадын падыходзе быўшы народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу.

Інтэрнацыяналізм падобнае спалуччыне народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

... народы да адраджэнскага сацыялістычнага народу, якія ўзімку з'яўляюцца ў галоўной зброя, з дапамогай якой народы разыўваюцца сваёй культурой.

Працяг з 5-ай бачыны

Беларускія кніжкі

Выдавецтва
„Бацькаўшчыны“
якуб колас
Новая Зямля

Пазма
з вялікім і грунтоўным
крытычным артыкулам
Р. СКЛЮТА.
Балонаў 246+XXXI.
Цана 3 амэр. даляры.

ЯНКА КУПАЛА
Тутэйшыя

П'еса ў чатырох дзеянях
з крытычным артыкулам
Р. СКЛЮТА.
Балонаў 83.
Цана 1,30 амэр. даляраў.

ЯНКА КУПАЛА
Расыяданае Гняздо

Драма ў пяцёх актах
з крытычным артыкулам
Р. СКЛЮТА.
Балонаў 58+XV.
Цана 1 амэр. даляр.

АНДРЭЙ МРЫЙ
Запіскі Самсона Самасуя

Сатырычнае аповесьць
з крытычным артыкулам
Р. СКЛЮТА.
Балонаў 88.
Цана 1 амэр. даляр.

ЛУКАШ КАЛЮГА
Нядоля Заблоцкіх

Аповесьць з вялікім
крытычным артыкулам
Р. СКЛЮТА.
Цана 1,50 амэр. даляраў.

ЯНКА КУПАЛА
Сладчына

Выбар паззії
з вялікім крытычным
артыкулам
СТ. СТАНКЕВІЧА
Балонаў 564
Цана 7, 9 або 11 даляраў
(залежна ад вкладкі
і паперы)

ЯКУБ КОЛАС
Сымон Музыка

Пазма з крытычнымі
артыкуламі

Р. СКЛЮТА і А. БАБАРЭКІ

Балонаў 246

Цана 3 даляры

Ля чужых берагоў

Альманах твораў
эміграцыйных
насташтаваў і пісьменнікаў
з уступным артыкулам
СТ. СТАНКЕВІЧА
Балонаў 238
Цана 3 даляры.

Партрэт Янкі Купалы

Размер 30×20 см
Цана 50 цэнтаў

У краінах, паза Задзіночай
ны Штатамі Амэрыкай Ка-
надай, цана ў мясцовай валю-
це, раўнавартасной выкій па-
дадзенай цане ў амэрыканскіх
далярах.

Выпісвач можна: непасрэд-
на з Адміністрацыі «Бацькаў-
шчыны» і з нашых Прадстаў-
ніцтваў у паасобных краінах.

ПОШУКІ

Брызінскія Марыя шукае маці й бра-
та Сяргея Вацкевіч, цётку Майтак
Марыю ды сініх дзеяй Нону й Тамару
і ёнага мужа Уладзіміра, а таксама
Гліску Мікалая. Усе паходзяць з Мен-
щыны з ваколіц Зембіна.
Весткі падаваць на адрес:
Mrs. M. Bryzinski, 9 Center St., South River,
N. J., USA

КАЛЯДНАЯ ЯЛІНКА ў ТОРОНТО (КАНАДА)

Сёлета, як і ў мінулья гады, беларус-
кія калядоўшчыкі мелі шмат працы ў
Торонто. Хацелася-б да кожнага здайсці,
кожнага павесіцца з нараджэннем
Зібвіцеля. Эта было на першы дзень
праваслаўных Калядоў, у суботу 7 студ-
зеня. Адна група аўгаждала Белару-
саў Торонто, іншая — Ашавы. Усюды
нашы родзічы сустракалі іх з адкры-
тымі дзвірьмі. Калядоўшчыкі сабралі
ахвяраў на суму 123 даляры, якіх пало-
ва пойдзе на сплату грамадзкага дому,
а палова на Царкву.

У нядзель 8 студзеня ў сівяціліцы
ЗВБ была наладжана ялінка для дзея-
цей. Дзеткі казалі вершыкі і, як умелі,
так сپявалі каляды. Вова Барановіч,
дзесяцігадовы сын сп. Г. Барановіча,
сказаў цэлы раздзел аб куцці з Кола-
савай «Новай Зямлі». Няхай ён будзе за
прыклад іншым дзеткам, як трабу ву-
чицца беларускай мовы.

Пасыль ялінкі адбыўся супольным
бандзет старэйшых, з узделам нашых суро-
дзічаў з усіх ваколічных асяродкаў ка-
ля Торонто. Асблізівад падзака за па-
рыхтоўку банкету належыцца сп. сп. Барановічам, Маркевіч, Слаўком.

М. К-р

БЕЛАРУСКІЯ КАЛЯДЫ ў АРГЕНТЫНЕ

ЗВА сёлета, як і кожнага году, нала-
дзіла ў Летувіскім салёне 14 студзеня
традыцыйныя Калядныя Вечар. Ня гле-
дзячы на праліўны дождж, на сівяцка-
вансіе сабралася значная частка лю-
дзей. Калядную вічэр у папулярную поль-
скую газету «Новы Сьвет» артыкулы на
беларускія тэмзы, якія публікуюцца што-
саботы. Кажны панядзелак ньюёрскай

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Зъ беларускага жыцця

лі: а. Вячорка, сп. сп. П. Саўчыц і Ул.
Шаштак.

Беларускія дзеткі ў Аргентыне так
чакалі калядных сівяці, каб сустрэцца зь
Дзедам Марозам, даведацца ад яго аб
роднікі ды атрымаць падаркі! Нах-
жал, ім гэтага не ўдалося, бо лівенія на-
пушціў іх з хаты, акрамя колькі асоб,
што жывуць бліжэй.

Пад успаміны і слуханье родных
песьняў з патэфонаў пілітак вельми
прыемнае прайшло Калядныя Вечар.

М. Пагарэлавіч

З ЖЫЦЦІЯ БЕЛАРУСКАЕ МОЛАДЗІ У НЮЁРКУ

Аддзел ЗВБ у Нью Ёрку мае 30 акты-
ўных сівяроў. Пры аддзеле зараніза-
ваны Беларускі Спартовы Клуб «Бела-
русь», у які ўваходзіць спартовыя адзін-
кі: футбольная, пінг-понгавая (настол-
ны тэніс), волейбольная й шахматная.
Кажнае пятніцы адбываюцца зборкі ў
памешканні YWCA. На зборках право-
дзіцца лекці ў беларусаведы, вы-
святыя навуковыя фільмы ды вы-
вучаныя народныя танцы і песні. Ад-
дзел выдае свой собскі «Бюлетэнь Мола-
дзі», які выхадзіць два разы ў месеці.
Да гэтага часу ўжо выдадзена 20 нумароў.
Таксама падаецца хроніка аб жыццы
ці ЗВБ у чужыніцаў прэсі. Прыйкла-
дам, сп. Вічка Станкевіч (сакратар ЗВБ)
піша штотыднік ў амэрыканскую газету
«Green point Weekly Star», а старшыня ад-
дзелу стала падада ў папулярнуюполь-
скую газету «Новы Сьвет» артыкулы на
беларускія тэмзы, якія публікуюцца што-
саботы. Кажны панядзелак ньюёрскай

газета „Daily Mirror“ падае аб футболь-
ных выніках Мэтрапалітанскае Лігі, да
якое належыцца каманда «Беларусь».

Тут успомнена галоўнае, з чаго мож-
на заўважыць, што ЗВБ у Нью Ёрку

працуе вельмі актыўна, пашыраючы гэ-
тым добрае імя Беларусі сярод чужын-
цаў ды асабліва — Амэрыканцаў.

ПАДЗІКА

Беларуское Жаноче Згуртаванье ў
Аўстраліі шычка дзякую ўсім ахвяра-
дайцам, злажкышым свае шычрыя ах-
вяры ў фонд падаркаў на Каляды для
беларускіх дзяцей у Нямеччыне (Глядзі
лісту ахвяра-дайця ў справадзчы).

З сапраўдным задаваленнем трэба
падціркнуць прыгожую акцыю Белару-
саў Паўднёвай Аўстраліі, якія на наш
заклік сабралі 33 аўстралійскіх фунтаў.
Зыбіральнікамі былі Спадары: Акавіты
Уладзімер, Сайпак Рыгор і Зеленеўскі
Віктар.

Няхай будзе ім падзякай і ўсім іншым
ахвяра-дайцам радасцю малых Белару-
саў, пражываючых у Нямеччыне і Аў-
стралі, якія і сёлета атрымаюць падаркі
з далёкай Аўстраліі.

Шчырае дзякуй!

Згуртаванье Беларускіх Жанчын

Эўлялія Яцкевіч

СПРАВАЗДАЧА

ЗГУРТАВАНЬНЯ БЕЛАРУСКІХ ЖАН- ЧЫН У АЎСТРАЛІІ

із збору ахвяр дзеля Калядніх падар-
каў беларускім дзяцем у Нямеччыне.

Ахвяры грашыма: 1) А. прат. Шчурко
Міхail — 1 фунт, 2) Сп. Акавіты Уладзі-
мер — 1 фунт, 3) Беразоўскі Іван — 3 ф.,
4) Зелянэўскі Віктар — 10 шыллінгаў, 5)
Пастаялка Федар — 10 шыл., 6) Кулага
Міхась — 10 шыл., 7) Сайпак Рыгор —
1 ф., 8) Жарнасек Іван — 1 ф., 9) Дыт-
ман Юльян — 1 ф., 10) Сыраевіч Адам —
1 ф., 11) Ханеўскі Пётра — 1 ф., 12)
Рамановіч Максім — 1 ф., 13) Фролаў
Якуб — 1 ф., 14) Ранізвітіві Кастусь —
1 ф., 15) Чарналогаў Аксэнт — 1 ф., 16)
Трысмак Парфір — 1 ф., 17) Бондзіс Да-
р'я — 10 шыл., 18) Сітнік Аўгент — 1 ф.,
19) Дытман Віктар — 10 шыл., 20) Сін-
кевіч Міхась — 10 шыл., 21) Грыцэвіч
Рыгор — 1 ф., 22) Кулініч Уладзімер —
2 ф., 23) Піль Язэп — 10 шыл., 24) Ціха-
ноўскі Станіслаў — 10 шыл., 25) Левано-
віч Васіль — 10 шыл., 26) Вільчэўскі
Міхась — 10 шыл., 27) Дзівак Язэп —
1 ф., 28) Вальцінка Іван — 10 шыл., 29)
Калеснікавіч Уладзімер — 1 ф., 30) Су-
хавер Саша — 3 ф., 31) Сухавер Міхась —
1 ф., 32) Касабуцкі Іван — 10 шыл.,
33) Пагаскік Іван — 10 шыл., 34) Хомен-
ка Паўліна — 1 ф., 35) Шлакоўскі Мі-
хась — 10 шыл., 36) Груша Аўгент — 2 ф.,
37) Яўневіч — 1 ф., 38) Яцкевіч Эўлялія
— 1 ф., 9 шыл., 39) Яцкевіч Данат — 1 ф.
Разам — 38 ф 9 шыл.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык, цапкі, кніжкі, 2) сп. Чабатар — 3
сукенкі, кавалак матыралу, 1 пара ча-
равікай, 1 пара ботаў, 3) Трус Барыс —
1 марынкара (для дарослага), 4) Яцкеві-
ч Д. — 1 марынкара, 5) Яцкевіч Юры —
2 пары жаночых туфляў.

Ахвяры вонраткай і абуткам:
1) Сп. Яўневіч — дзіцінны касыцом-
чык